

Արեւմտեան Հայաստանի Պաշտպանութեան Խորհուրդը խոստացած էր , իր մօտ արձանագրուած սաւելի քան 131,000 մեր զարմիկներուն անունները, որոնք Հայու ժառանգորդ են, որոնց երակներուն մէջ հայկական արիւն կը հոսի, պիտի ներկայացնեն ձեզ հերթական օրէն. Յոյսով ենք, որ ամէն մէկս ջանք չպիտի ինսպէ յայտնաբերելու մեր զարմիկները Արեւմտեան Հայաստանի տարածքին:

Ահաւասիկ մեր զարմիկներուն արտայայտութիւնները Հայերէնի թարգմանուած

Էրու : « Ահպարիկ», Ես Էրզրում ծնած եմ Ալեի-Քիզիլպաշ ծնողներէ... թէ հօրս եւ թէ մօրս մեծ հայրերը եւ մեծ մայրերը հայ եղած են. 1915 թուականին, իսլամներու սուրին վախէն, երբ իրենց աչքերով տեսած են թէ ինչէս աղջիկներ իրենք զիրենք գետերուն մէջ կը նետեն, եւ թէ ինչպէս Թուրքերը Հայերուն երեխաները կրակներուն մէջ կայրէին եւ կուրախանային պարելով, ուրեմն իմ ծնողին մեծ հայրն ու մեծ մայրը կիսլամանան որ իրենց երեխաներուն Թուրքերը չայրեն: Ուրեմն մինչէս այսօր մեր ընտանիքը, « ծնողներս իրենց ծնողներէն լսած, եւ իմ մեծ հայրս ու մեծ մայրս իրենց իսլամացած հօրն ու մօրը լեզուէն լսած» մօտաւորապէս 100 տարի Իսլամ եղած ենք. Իսլամութիւնը մեր սրտերուն մէջ անցած է: Ուստի, երբ ես յայտնեցի ընտանիքիս թէ կուզեմ Հայկական Եկեղեցի երթալ եւ Սկրտուի, ծայր սատիճան գայրացան թէ ծնողքս եւ թէ քոյրերս ու եղբայրներս. Ըսին մենք բոլորս ալ քեզ նման հայ ենք, Հայ կ'զգանք մեր բոլոր հոգիով , որովհետեւ զիտենք թէ մենք Հայ ենք, սակայն մեր հաւատքը պիտի Իսլամ մնայ. Մենք պատրաստ ենք Հայաստանի կողքին կռուելու որեւէ թշնամիի դէմ, եթէ երկիր մը Հայաստանի վրայ հարձակի, սակայն մենք պիտի մնանք ՀՄԶ ԻՍԼԱՄ:

Քիլիսապ : Ես ծնած եմ Էրզրում, ինչպէս նաեւ Հայրս եւ իր Մայրն ու Հայրը. Ուրեմն իմ մեծ հայրն ու մեծ մայրը երկուքն ալ Հայ եղած են, եւ երբ իրենք 9 եւ 6 տարեկան կրլլան, իրենց երկուքին ալ ծնողները Թուրքերը կ'սպանէն 1915 թուականին. Մեծ հայրս Էրզրումի մէջ քիւրտ ընտանիք մը կը պահէ ինչպէս նաեւ մեծ մայրս այլ ընտանիք մը կը պահէ Խնուսի մէջ... բախտի բերմամբ մեծ հայրս եւ իր քոյրը իրարու կը գտնէն սուրիներ ետքը, երկուքն ալ որպէս թէ Քիւրտերու հետ ամուսնացած են եղեր, մեծ հայրս եւ իր քոյրը ուրիշ քոյր եւ եղբօր հետ ամուսնացած են եղեր, այսինքն բոլորն ալ Հայ են եղեր սակայն իրարմէ գաղտնի պահած եւ ամուսններն ալ արդէն Քրտացած անուն կրլլայ. Երբ հայրս եւ իր քոյրերը կը ծնին ինչպէս նաեւ հօրս հորաքոյրն ալ զաւակներ կունենան, այն ատենն է միայն , մեծ հայրս իր կնոջը հետ եւ մեծ հորս քոյրը իր ամուսնուն հետ իրենց երեխաներուն կը կանչէն եւ կը յայտնեն որ իրենք Հայեր են, եւ միեւնոյնը կը փոխանձեն մեզ որպէս երրորդ սերունդ մաքրամաքուր հայեր . Մեծ հայրս մեզ ըսաւ որ, մինչէս ինը տարեկան իր անունը Աբգար եղած է եւ իր քրօջը անունը Պայծառ. Իսկ մեծ մորս անունը մինչէս վեց տարեկան Անահիտ եղած է. Մօրս գաղտնի անունը Մարգրիտ է իսկ հօրս գաղտնի անունը Սերոբ. Իսկ ներկայի անունները ապահովութեան համար տակաւին յայտնելու կանուխ է:

Էրեն : Իմ մեծ Հայրս ալ մեծ մայրս ալ Հայեր եղած են, թէ հօրս եւ թէ մօրս կողմէն. 1915 թուականին բարբարոս Թուրքը երբ կը ջարդէ երկու մեծ հայրերս ու մայրերս, հայրս եօթէ տարեկան կըլլայ իսկ մայրս վեց տարեկան, երկուքն ալ Քիւրտերը կը պահեն եւ սպա իրարու հետ կանուանացնեն. Եւ այդ երկու Քիւրտ ընտանիքները ծնողքիս կ'ըսեն , որ իրենք հայու զաւակներ են, եւ ծնողս ալ մեզ ըսաւ. Ուստի եւ մաքրամաքոր հայ եմ. Թէկուզ ծնողքս ալ եւ ալ եւ երեխաներս տակաւին Քրտական անուններ կը կրենք. Սակայն բողոք կայ թաքնուած հոգուս մէջ այսքան տարիներէ իվեր , սփիւռքի հայութեան դէմ, եւ բողոքս է , թէ ինչու աւելի քան 90 տարիներ չեն մտածած մեր մասին, ինչու օգնութեան չեն հասած մեզ, ինչու լքած էն մեզ մեր չար բախտին հետ, արդիօ մենք կամայ հայութենէն հեռացած ենք, արդիօք մենք կամայ կրօնաւիժիս եղած ենք: Եւ ծած եմ Սեպաստիա., Մենք եւ եւ , բոլորս ալ հայ ենք մեր ամբողջ զգացումներով

Ինան: Ծնած եմ Տիգրանակերտ. Մեծ հայրն ու մայրե երկուքն ալ ծնած են Վանի Շատախ գաւառը. Մեծ հայրս հայ էր ինչպէս նաեւ իր Հայրն ու Մայրը, սակայն դժպսիտաբար երկուքն ալ ջարդուած են Թուրքերու կողմէն 1915 թուականին, երբ հայրս ութը տարեկան կըլլայ. որբ կը մնայ. շատ բարեխիղճ Քիւրտ Ալեւի ընտանիք մը կը պահեն իրեն, եւ Քրտական անուն կուտան. Հայրս 16 տարեկան կըլլայ, իրեն պահող ընտանիքը «հոգատար հայրն ու մայրը», իրեն կ'ըսեն, որ մենք քեզ անուանացնել կը փափաքինք Աիշայի հետ, սակայն առաջ կուզենք քեզ յայտնել, որ դուն ցեղով հայ եւ եւ մենք Քիւրտ, եւ հիմա մեր խիղճը հանգիստ է, երբ գիտցար որ դուն Հայ եւ, դուն որոշէ , թէ կուզես անուանանալ մեր Քիւրտ սողջկան հետ, հայրս կ'ուզէ անուանանալ, եւ իր հոգատար ծնողքը կ'անուանացնէ իրենց. Երբ եւ կը ծնիմ, ինձ իմ Քիւրտ մեծ հայրս ու մայրս, իմ ծնողքիս հետ, պոլիս կը տանին մեզի եւ գաղտնի կը մկրտեն ինձ տալով հայկական անուն, սակայն պետութեան մօտ Քրտական անուն ունիմ. Սյս ամէնը պատմելէն ետք, կը հարցնեմ թէ, արդիօք սփիւռքի հայերը գիտէին որ հոս , Արեւմտեան հայաստանի մէջ իրենք միլիոններով զարմիկներ ունին, եթէ գիտէին սպա թէ ինչու չէին օգնած մեզ, ինչու մեր մասին տեղեկութիւն չէին տար աշխարհին. Եւ հայ եմ եւ մաքրամաքոր հայ. Եւ ամենայն քաջութեամբ կ'ըսեմ, որ եւ եւ ինձ նման սեփ ու դողի մէջ 90 տարիներ սպրողներս շատ աւելի լաւ կըրցած ենք մեր ցեղը պահել քան թէ այլուր:

Քանիզի: Իմ հորս մայրը հայ էր Վանեն, անունը Հայկանուշ եղած է, 10 տարեկանին որք մնացած է 1918 թուականին, երբ Թուրքերը վերստին գրաւեցին Վանը եւ ջարդեցին ինչ որ հայ մնացած էր. Քիւրտ ընտանիք մը հոգ տարած է մեծ մօրս եւ սալա իրենց սողային հետ անուսնացուցած են իրեն. Մեծ մօրս հայրը լաւանուն ֆետայի եղած է, ըստ այնմ մեծ մայրս թրծուած ֆետայական հոգիով, այդ իսկ պատճառաւ սպ, ինքը իր Քիւրտ անուսնուն քանի մը տարիներու ընթացքին, գաղտնի քահանայ բերած է իրենց տունը եւ անուսնուն մկրտած, եւ գաղտնի անունը Վան է եղած. Մակայն իրենք զիրենք Քիւրտ եւ Իսլամ ներկայացուցած են. Իրենցմէ ծնած են երկու մանչ զաւակներ եւ չորս աղջիկներ « իրենց անունները չեմ կրնար յայտնել տակաւին». Բոլորն սպ զուլալ հայեր են. Մակայն զարմանք է ինձ համար, թէ ինչպէս կարելի է սփիւռքի հայերը երբեւիցէ մեզմով մտահոգուած չեն եղած. Իսկ ներկայիս երբ Գերմանիա կապրիմ, լաւ տեղեակ եմ, որ սփիւռքի հայերը , որ տառապանք եւ չարչարանք չեն տեսած մեր նման, սակայն արդէն մեծ թիւ Եւրոպայի եւ Ամիրիկայի մեջ, օրէ օր սւելի կը հեռանան մեր ազգէն:

Էրիսի:

Մեծ Հայրս եւ իր քոյրը, նման հարիւ հազարաւոր հայերուն, 1915 թուականին որք կը մնան երեւց իրենս ծնողը կը մորթուին բարբարոս Օսմանցիներուն կողմէն. Երկու տարբեր Քիւրտ ընտանիքներուն կողմէն կ'որդեգրուին եւ եր երկուքն սպ իրենց որդեգրող ընտանիքներուն հետ Էրզրումէն կը փոխադրուին Տիգրանակերտ. Մեծ հայրս 14 տարեկան կըլլայ երբ օր մըն իր Քիւրտ ընկերը իրեն կը հարցնէ թէ, Քրոջդ անունը Նքթար է եղած, Մեծ հայրս քիչ մը մտածելէ ետք, կը պատասխանէ ըսելով, այօ.. ուստի միասին կերթան եր. Մեծ Հորաքոյրս կը գտնէն... Ես մեծ հորաքոյրս երբեք չեմ ըսած , որ ինքը եւ Երբայրը հայ էին, մինչեւ օր մըն սպ, վաթցունտց էին քոյր - եբայր, միացին Էրզրում գացին, եւ մեծ հայրս որպէս պպատուաբան, Էրզրումի պետական արհիւներուն մեջ գտան որ իրապէս իրենք մաքուր հայ են, Հայրով ու մայրով, այն օրն էր միայն որ իրեցմէ ես սպ տեղեգացայ , որ ես Հայ եմ, որուն համար ամենայն քաջութեամբ կ'ըսեմ ԵՍ ՀՊԱՐՏ ԵՍ ՀՍՅ ԸԼԼԱԼՈՒՄ: